

(המשך מעמוד 17)

שהבטיח לעצמו קודם משרה או תפקיד בחיים האזרחיים.

לא שצריך לדאוג למוטי הוד מבחינה פלכלית. הפנסיה שהוא יקבל מצה"ל בתום 25 שנות שירותו, מספיקה בהחלט לקצין בכיר במעמדו לנהל חיי רווחה. מדובר כאן על הכרת התודה ועל החובה של המדינה לדאוג למצביאייה עם פרישתם מהשירות הצבאי.

מבחינה זו משמשת עתה מלחמתו של מוטי הוד סטטיקווי ויצאידופן ורב ענין. שהקצונה הבכירה של צה"ל עוקבת אחריו בענין רב.

סוס

טרויאני

היה זה לפני כחודשיים, כאשר הוזמן מוטי הוד את אל שוימר, מנכ"ל התעשייה האווירית, לארוחה פרטית. אל המופתע, שלא זכה קודם לכן להזמנה כזאת מצד מפקד חיל-האוויר, נענה להזמנה בסקרנות.

בצורה הפשוטה והישירה ביותר הצא מוטי הוד באותה ארוחה את כוונותיו. "בן כמה אתה?" הוא שאל את שוימר, שוימר נליד ארצות-הברית שהקים את התעשייה האווירית ב-1952. גילה את גילו. בחודש הבא ימלאו לו 56 שנים. "מתי אתה חושב לפרוש?" היתה שאלתו הבאה של מוטי שוימר נדהם, בלע את הרוק שבפניו ולא ידע כיצד להתחסל לשאלה. לבסוף השיב: "אין לי כל כוונה לפרוש".

מוטי לא היה מנומס ביותר. "ובכן, תדע לך, אמר לשוימר, שאני רוצה את תפקיד המנכ"ל בתעשייה האווירית ואני עומד להילחם בך על מנת לזכות בו". לא היתה זו הפעם הראשונה בה נודעו

ודיין, הוא אחיו של אברהם בן-יוסף סגן מנכ"ל משרד-הביטחון התפקידים מיוחדים, ממקורביו ומעוזריו הבכירים של ציה. היה ברור שציה, שהוא גם ידיד בנפש של מייק פירון, לא יתן שאנשי חסותו המובהקים בתעשייה האווירית ייפגעו למרות שבחוגים שונים הועלו הטענות כי גידולה והתעצמותה של התעשייה האווירית השאירו אותם מאחור, והם כיום קטנים בתוך התפקידים שהם ממלאים.

העובדים מאיימים

בשביתה

קשרים האישיים לא היו הסיבות היחידות להתנגדות המלוכדת שנוצרה הן בתעשייה האווירית והן במשרד-הביטחון, הן, נגד נסיגתו של מוטי הוד להשתלט על התעשייה, כדי לכוונה לצרכי האויר האמיתיים של ישראל.

היו לכך סיבות רבות נוספות. כמה מהן: צבי צור, עוזר שר-הביטחון, הוא כיום האיש החולש על הסכומים הגדולים ביותר במדינת-ישראל. התקציבים העומים דים לרשותו. כמי שמופקד על תקציב הביטחון, תקציבי הרכש, המחקר, התע"י שיה הצבאית, התעשייה האווירית ועוד שר רה ארוכה של מוסדות ותקציבים, מסתכנים מים במיליארדי לירות שיש להם השפעה מכרעת במשק הישראלי ולא רק בו. ברור שציה אינו מעוניין בכוח חדש שיכנס לתחום ממלכתו, שאינו מעוניין-דברו והר עלול לסכן את שילטונו המוחלט.

בשנה האחרונה נחשפו כמה שערורי ריות בתעשייה האווירית. המחדלים, הביור בווים, עקיפת הנהלים והכישלונות המקצועיים — כל אלה בצד הישגים רבים ומפוארים — הם רק קצה הקרחון ממה שמתרחש באמת בתעשייה האווירית. שליטי

שלושה יושבי הכסבים של התעשייה האווירית: בן-יוסף, שוימר, פירון מי ממוחד מי?

התעשייה החדים מפני האפשרות שאדם חדש שיגיע לתברה, וביחוד אם הוא ישר, פשוט ודוגרי כמו מוטי הוד — עלול לחשוף שערוריות ובינוניות נוספים. שעתה עושים מאמצים להעלים, לסיבות אלה, נוספה טיבה נוספת, ש- ליבתה טינה אישית נגד מוטי הוד, סיעה לראשי התעשייה האווירית לקומם את אלפי עובדי החברה נגד האפשרות של מוטי הוד ימונה בה לתפקיד בכיר. הי דברים הגיעו לידי כך שראשי ועדי העובדים בחברה הפיצו כרוזים נגד אפי שרות מיינו של מוטי הוד, מנהלים הסתה מתמדת נגדו ואף איימו כי ברגע בו יופיע הוד לראשונה בתעשייה האווירית, עלולה לפרוץ בה שביתה בפעם הראשונה בתולדותיה.

כל זה אירע סביב פרשת ייצורו של מטוס הערבה בתעשייה האווירית. היה זה כאשר לפני למעלה משנה פתח שר-האוצר פנחס ספיר במערכה פרטית משלו נגד התעשייה האווירית, במטרה לערער את מעמדו של משה דיין. באמר צעות כתבים כלכליים הודלפו לעתונות פרשיות שונות שהכתימו את שמה הטוב של התעשייה.

באותה תקופה הציגה התעשייה האווירית לעיני העולם את בנה החוקי הראשון — מטוס הערבה, שהוא מתחילתו ועד סופו פרי תכנון וייצור ישראלי במיפעלי הי תעשייה האווירית. מנהלי התעשייה האווירית תלו תקוות רבות במטוס ובאפשרויות שיווקו.

בשיאו של מסע התעמולה והפירוטומ למטוס הערבה, נשאל מוטי הוד לדעתו על המטוס. מוטי, שמעולם לא נועצו בו בשעת תכנון וייצור המטוס, השיב כי

צורה הכנה והישירה ביותר כי אינו מכיר את המטוס וכי לחיל-האוויר של צה"ל אין כל כוונה לרכשו. היתה זו סטירת-לחי פומבית לתעשייה האווירית, שדאגה לפרסם בעולם כאילו צה"ל עומד לרכוש סידרה שלמה של דגמי המטוס, דבר שעשוי היה להעלות את סיכויי המכירה שלו.

למעשה היה זה חיל-הצנחנים שפסל את הערבה ולא חיל-האוויר. אולם הצהר רותיו של מוטי הוד בגנות הערבה, התר פרשו על-ידי ראשי התעשייה האווירית לא רק בהכרות מלחמה עליהם אלא כתקיעת-סכין בגב. כאשר במרוצת הזמן הסתבר גם, שבקצבות סירובו של צה"ל לרכוש את הערבה בטלעו עסקות רכישת שעמדו להתבצע בחו"ל, קל היה להאשים את הוד באחריות לכישלון המיסחרי בפרוייקט. נמצאו מי שהלבישו עליו גם את הי הדלפות והמערכה שניהל ספיר נגד הי תעשייה האווירית. באמצעות פעולת הסתה בין העובדים הפך מוטי הוד בעיני 14 אלפי עובדי החברה לאוייב מספר אחד שלהם. האיש שאם יבוא לתעשייה האווירית עלול לגזול מהם את מטה לחמם. כי מדינת-ישראל יש במקרים רבים לוועד-העובדים ולעומדים בראשו הרבה יותר מלהגיד מאשר שרייה-המשלה, למשל.

מיבחן

לתודת האומה

ורה ער טעויות טאקטיות שעשה מוטי הוד בטרם ניגש להסתערות על התעשייה האווירית, במיוחד בתחום יחסי-האנוש, הכבידה עליו את הכיבוש. אבל מוטי לא נירתע. הוא ניפגש עם כל הנוגעים בדבר, החל בראשי-המשלה גולדה מאיר, וכלה בשר-הביטחון משה דיין, הבתיר להם כי אם לא יינתן לו התפקיד שהוא מבקש בתעשייה האווירית, עלול הדבר לרבוץ כמעסה פסיכולוגית מוסרית על ראשי המדינה, כיוון שהוא לא יעשה שום דבר אחר.

למקרה עלולות להיות השלכות מרחי-קות לכת בתחומים שונים. כתוצאה מכך נערכו גישושים ונעשו נסיגות לשלב את מוטי בתעשייה האווירית. היה ברור שלא ניתן לסלק את אל שוימר ולמנות את מוטי במקומו. אבל ניתן היה לסלק את יו"ר מועצת-המנהלים, מייק פירון, של דברי השמועה היה זה משה דיין שהת בטא עליו פעם כי "הוא מנהל את הי תעשייה האווירית ממגרש הגולף בקיסריה". פירון עצמו הביע כלפי חוץ נכונות למסור את מקומו למוטי. אבל אז איים אל שוימר כי יתפטר אם יסולק פירון. מאחורי הקלעים לחץ גם שותפו לשעבר של פירון, שרייה-שפטנים, נגד סילוקו.

כך קרה שכאשר התכנסה ועדת השרים לענייני כלכלה, שבסמכותה לבצע מי נייים בתעשייה האווירית, כדי להחליט על שילובו של מוטי הוד בתעשייה האווירית, תמכו גם פנחס ספיר, גם חיים ברילב וגם משה דיין, במינויו של מוטי הוד לתפקיד יושב-ראש מועצת המנהלים — תפקיד שבאמצעותו יכול היה מוטי להשי פיע על הנעשה בתעשייה האווירית. למרות זאת לא קיבל מוטי את המינוי. כל מה שהצליח לסדר עבורו היתה משרת חבר במועצת המנהלים. תפקיד נעדר כל תוכן. מאחורי ההתנגדות למינויו של מוטי הוד עמדה שוב האשע שעל פיה יישק כל דבר במדינה, החל בבחירת נשיא, וכלה במינוי מנהל למרפאת קופת-חולים באיוו שכונה ירושלמית — ראש-המשלה גולדה מאיר. גולדה יעצה לדחות את ההכרעה עד אחרי הבחירות, מבלי להבטיח דבר למוטי. שיקוליה של גולדה: עד אחרי הבחירות יכולים הפרוייקט והיהודי למות והכלל להתי פגר. כדברי המשל, אחרי הבחירות ייתכן שיהיה שר-ביטחון אחר, ייתכן שצבי צור יסולק מתפקידו וייתכנו אלף ואחת קומי בניציות נוספות. ייתכן גם שלמוטי ימאס ליחלם מלחמה אבודה מראש, או ש ישתחו את וכויותיו ולאיש כבר לא יהיה איכפת אם יש לו מה לעשות או אין לו תפקיד — כפי שקורה עכשיו על יצחק רבין.

בשלב זה הוכרזה שביתת-גשק במלחמה על התעשייה האווירית. מוטי יסע לטייל קצת בחו"ל, אחרי הבחירות לכנסת הי שמינית, יפתח הסייב השני במלחמה זו. לפי כל הסימנים אין מוטי הוד חושב אפילו לוותר על נסיגות הכיבוש שלו. במידה מסויימת אין זו המלחמה הי פרטית שלו. מלחמתו משמשת לרבים מיבחן מסקרן לגבי תודת האומה ולגבי חובתה של החברה הישראלית לפרוע חוב מוסרי ואנושי לאדם מסוגו.

(המשך מעמוד 23)

בכנסת, לא נאמתי באווירה כה מתוחה. ולפתע הרגשתי איכשהו: זהו. הדברים מתקבלים.

כל זמן שדיברתי, לא נשמע רחש. אך כשירדתי מן הבמה, מחאו הערבים כפיים יחד עם הישראלים והזרים. כמה ערבים קמו ולחצו את ידי. עיתונאי ערבי ביקש את נוסח הנאום כדי שיוכל להביקו לקאהיר (לא היה נוסח. לא היה שיוכל להעתיקו למחרת היום מן ההקלטה).

לא שמעתי בדיוק מה אמרו. הייתי כהוה, כאילו עברתי מאה קילומטר. אבל ידעתי שהקרה נשבר. המישחת הישראלית לא נתקבלה רק רשמית. היא נתקבלה בזב.

השמש זרחה!

א יך אפשר לתאר את כל זה, את ההתרגשויות, את הדברים הקטנים, את השיחות שאינן ניתנות לפרסום, את החוויה של בולוניה?

"היום זרחה השמש בבולוניה!" הכריז רומש צ'נדרה, המזכ"ל ההודי של מועצת השלום העולמית, בנאום הסיכום שלו. איש לא חשב שוהי הגומה. "כוחות השלום חורים, איש איש לביתו, בראש מורם, כי כאן התחיל המאבק המשותף למען השלום בין עמי המזרח התיכון!"

וגידו פאטי, ראש ממשלת מחוז בו לונגיה, אדם מפוכח ובלתי-רגשני, בנאום הסופי להוסמסם: "היעד המשותף של כולנו הוא שלום יציב ובריקימא בין מדינות ערב ומדינת-ישראל!" מחיאות-כפיים סור ערות ליוו פסוק זה — מחיאות מצד ישראלים וערבים.

איזכור מפורש של שזום עם מדינת-ישראל, ללא חל ושרק — וגם העיראק והסורים מהאו כפיים. בזה נסתיימה הוועידה.

העיתונאים הישראליים, יחד עם האח-רים, ראו ושמעו.

כל זה לא ייעלם מפני שכמה זייפנים מיקצועים בשירות ארץ-ישראל השלמה, וכמה עסקנציים פושטי-רגל שלא הוזמנו לוועידה למרות מאמציהם הנואשים, מש-תדלים להטביע את המעשה הגדול ברשש שלהם.

בזיזים ברו לא באה

ב צד הזדון המיקצועי, היו גם אבי סורדים היתוליים. עסקן מק"י מסר חגיגית ש"ז'נ-פול סארטר, תיאודוראקיס וגינתר גראס החליטו לא לבוא לוועידה". גם ברניטס בארדו, קליף ריצ'ארד והנסדך גם מונאקו לא באו. כמו סארטר, גראס ותיאודוראקיס, לא עלה על דעת איש ל- הוזמן אותם. לא היה להם שום קשר ל- יוזמה זו. בכל שלב שהוא.

למפ"ם ולמק"י אין חלק ונחלה במהפכה של בולוניה. זה מרגיו אותן. אז מותר להן להשימץ.

אבל הגיוס הטוטאלי של משרד-החוץ, עם המנגנון האירי של התעמולה הרשמית, הוא משהו אחר. מדוע הוחלט, בהשראת גולדה, לצאת למסע העלילות?

אין לכך אלא תשובה זו: פחד השזום נפל עליהם.

אין הם משמיצים את בולוניה מפני שלא נעשה בה דבר למען השלום. להיפך: רק מפני שהבינו את חשיבותה, מפני שהיתה סימן-דרך, נודעקו.

מי שרוצה להחזיק בשטחים, להתנחל, לפסח, ואולי רכביש עוד — אינו יכול אלא לראות במה שקרה בבולוניה סכנה גדולה.

זהו ההסבר למה שקרה. והוא מהווה את המחמאה הגדולה ביותר לוועידה.

כמה שעות הפרידו בין בולוניה ובין נמלי-התעופה לוד. מעבר מיום-אביב קריר אל השרב הנורא. וגם מעבר מן הרוח של בולוניה אל האווירה העכורה של שטיפת-מוח ממלכתית.

אבל הרוח של בולוניה נתנצה.

(בשבוע הבא יתאר אבנרי כמה מן החוויות בוועידה וסביבתה.)